

Sakot kovenevat – jäsenyritykset maksajiksi – miten käy yhdistystoiminnan?

Suomen Leipuriliiton 118. vuosikokous ja kesäpäivät eli Leipuripäivät vietettiin lähes 450 osallistujan voimin elokuussa Lappeenrannassa Hotelli Holiday Club Saimaalla, jonne leipurikunta yhdessä yhteistyökumppaniensa kanssa kokoontui viettämään yhteistä viikonloppua. Oli ilo olla jälleen mukana perinteisessä hyvähenkisessä ammatillisessa tapahtumassa, jossa vieraat viihtyivät ja järjestelyt toimivat. Leipuripäivien pitkäaikaisen perinteen säilymisen taustalla on leipomoalalla valitseva yhteisöllisyys. Sen myötä leipuri- ja konditoria-yritykset perheenjäsenineen ovat vuosikymmenestä toiseen* halunneet alalla vallitsevasta kovasta kilpailusta huolimatta kokoontua viettämään vuosittain yhteistä viikonloppua keskenään. Tätä perinnettä vahvistaa myös se, että leipomo- ja konditoria-alan yhteistyökumppanit, raaka-aine- ja konetoimittajat, ovat vuosien saatossa oppineet tuntemaan itsensä osaksi tätä perinnettä.

Edunvalvontajärjestön, kuten Leipuriliiton, yksi tärkeimmistä tehtävistä on toimia jäsentensä edunvalvojana eli valvoa jäsentensä yhteisiä etuja ja oikeuksia. Tältä osin yhdistyksen jäsenet kokevat järjestön tarpeelliseksi erityisesti silloin, kun yhdistyksen jäsenillä on ongelmia. Silloin, kun kaikki tapahtuu myötätuuleen, eikä ongelmia ole, järjestön toimintaa ei välttämättä koeta niin merkittäväksi. Tärkeä yhdistystoiminnan tehtävistä on myös jäsenten yhteenkuuluvuuden lisääminen. Leipuripäivä-viikonloppu on olennainen osa tämän tehtävän toteutuksessa.

Yhdistysten toiminta saa oikeutuksensa yhdistyslaista**. Tämän lain myötä Suomeen on perustettu tuhansittain yhdistyksiä ajamaan yhdistyksen jäsenten yhteisiä tavoitteita. Suomi on perinteisesti ollut ”yhdistysten luvattu maa” ja kuuluminen/kuulumattomuus yhdistykseen on perustuslakiin kirjattu perusoikeus, myös yritysten osalta.

EU:n kilpailuoikeus, joka on Suomen perustuslakia korkeampaa oikeutta, läh-

tee sen sijaan yksilöllisyydestä ja siitä, että kukin yritys toimii omillaan ja muista riippumatta. Kilpailuviranomaisten mielestä on huolestuttavaa, jos samalla toimialalla toimivien yritysten edustajat tapaavat toisiaan, esimerkiksi yhdistysten kokouksissa, koska tällaisissa kokouksissa voidaan kilpailuviranomaisen näkemyksen mukaan suunnitella kartelleja tai jotain muuta kilpailuoikeudellisesti laitonta.

Tämä kilpailuviranomaisen ajattelumalli on syynä siihen, että EU:ssa etenee parhailaan kilpailuoikeutta koskeva direktiiviehdotus, joka voimaan tullessaan vaarantaa yhdistystoiminnan tulevaisuuden. Ehdotuksen yksi olennainen kohta on, että jos yhdistys tuomitaan maksamaan kilpailulain rikkomisesta valtiolle seuraamusmaksua, maksu voidaan periä yhdistyksen jäseniltä, jos yhdistyksen omat varat eivät riitä seuraamusmaksun maksamiseen. Jos tällainen uudistus tulee voimaan, niin voi vain kysyä, miten yritys uskaltaa tuon jälkeen olla enää yhdistyksen jäsen. Saati, kuka uskaltaa kuulua yhdistyksen hallitukseen, kun vapaaehtoisesta harrastustoiminnasta voi seurata hallituksen jäsenen oman yrityksen joutuminen korvausvelvolliseksi. Luulisi ay-liikkeenkin olevan huolissaan siitä, jos heidän vastapuolensa liitoilla ei ole tulevaisuudessa juuri jäseniä.

Kauppalehden haastattelussa 22.8.2018 Kilpailu- ja kuluttajaviraston syyskuussa aloittava uusi pääjohtaja **Kirsi Leivo** totesi, että ”minun on vaikea ymmärtää, miksi lainkuuliaisit yritykset tai toimialajärjestöt vastustaisivat kartellisakkojen korottamista”. Tuollainen kommentti kuulostaa ensikuulemalta järkevältä ja perustellulta. Mutta tuolla logiikalla Euroopassa voitaisiin ottaa käyttöön kuolemanrangaistus, vankeus- ja sakkorangaistukset voitaisiin nelinkertaistaa ja peltipoliiseja voitaisiin laittaa tienvarteen sadan metrin välein, koska eihän kenelläkään lainkuuliaisella kansalaisella ole mitään syytä tuota vastustaa. Demokraattiseksi oikeusvaltioksi

itseään kutsuissa valtioissa on kuitenkin tähän mennessä katsottu, että näin ei toimita rangaistusten osalta.

Euroopassa ja Suomessa viranomaisten vallanhalu ja halu valvoa ihmisten tekemisiä kasvaa sitä mukaa, kuin tekniikka kehittyy. Samalla viranomaiset kehittelevät erilaisia ilmiäntoimintajärjestelmiä, joissa ilmiäntajat hyötyvät. Toiminta muistuttaa yhä enemmän entistä DDR:läistä valvontakoneistoa ja siellä vallinnutta ilmiäntoimintajärjestelmää. Tämä kaikki tapahtuu niin vaiivikkaa, että kansalaiset eivät sitä edes huomaa. Riittävää on, kun viranomaiset, poliitikkojen avustamana, perustelevat asian sillä, että eihän lainkuuliaisesti toimivilla ihmisillä ole mitään huolta. Eihän lainkuuliaisilla kansalaisilla ollut mitään huolta DDR:ssäkään, kunhan vain kansalainen muisti toimia siellä siten kuin viranomaisen halusi. ☹

Mika Väyrynen

*Tämän lehden sivulla 40 on kuva Leipuriliiton vuosikokouksesta vuodelta 1938 Viipurista, jossa väkeä oli mukana linja-autolasteittain.

**Yhdistymisvapaudesta säädettiin Suomessa ensimmäisen kerran vuoden 1919 hallitusmuodossa. Leipuriliiton perustamisen juuret juontavat vuoteen 1900, jolloin elettiin vielä Venäjän tsaarin vallan alaisuudessa.

